

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cum S. Scripturæ, tum SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Sunt diuitiæ aquæ cisternæ, illis diues vtatur, sed fontes illas faciat pauperibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

quaqueuersum fluenta regurgites, quibus pau-
 peres nutrantur. Te stomachum posui: cui vi-
 tæ conseruandæ confidit necessaria, non vt illis
 opplearis ad vomitum: hoc quippe foret te ta-
 metate præfocare; sed vt indigis succurras be-
 nignus paribus; viduæ pauperi fame tabescen-
 ti, puellæ quæ ob panis fructum pudicitiam ti-
 metur prostituta, captiuo, qui ob quattuor alium
 debitum oprata priuatur liberate, xenodochio,
 extrema laboranti necessitate. In eum finem di-
 uites creantur & pauperes: *Diuies & pauper ob-*
tinuerunt sibi vtriusque operator est Dominus. Di-
 uino planè consilio, vt sibi occurrant mutuo, di-
 ues habeat, cui impendat superflua, pauper, qui-
 bus suam suppleat indigentiam. Si suas cœli in
 dissiparet diuitias à Deo sibi collatas, terram-
 que desereret vacuam, si mare suos terras ne-
 garet riuulos, sibi que cunctas seruaret aquas.
 Si ingestos sibi soli stomachus reconderet cibos,
 partesque corporis fame sineret interiret
 qualis non merito argueretur iniquitatis? Quam
 non iuste de tanta Dens malitia conqueritur?
 Eadem omnino ratione potest de diuie
 Deus conqueri, qui sibi cunctas ita exoptat di-
 uicias, vt eas nec extremo d. s. tribuat indigentibus:
 non enim illi Deus eas concessit vt sibi soli auar-
 tus retineret, sed vt sumptis sibi necessariis, reli-
 quas iis liberales erogaret, quibus illas Domi-
 nus designauit, nempe pauperibus. *Stomachus*
(inquit D. Chrysostomus) si cibum solus conti-
neris, reliquæ corpus fame corrumpet, & se ipsum
inexplebili improbitate perdet. Si autem acceperit,
quantum pro sua portione satis est, & reliquum a-
lijs membris transfuserit, & se ipsum & reliquum
corpus in bona valetudine conseruat. Quid de
stomacho sperandum, qui sibi retinet, quidquid
lati, in 7. recipit, nisi subita apoplexia? Et quid diuiti
timendum, qui cunctas sibi congestas recondit
Hon. 10. opes, nisi mortalis adeo apoplexia (ait D. Basil.)
quali subito legimus oppressum miserum illu,
Tim. 4. de quo Sacra pagina, qui cumulatis tantis sibi
facultatibus, vt horrea creparent præ copia con-
ditorum, sibi tamen inexplebilis omnia serua-
ret, animam siam adhortatus: Anima mea ha-
bet multa bona &c. comede, bibe &c. Apoplexia
Ho. 7. in illa percutitur à Deo non opinata: Sinite hac no-
te ascen-
tes. Luc. 12. te animam tuam repetent à te & qua parasti, cui-
us erunt? Sume tibi vt stomachus, necessaria, &
17. tera cæteris membris distribuere necessitate labo-
rantibus.

Pro. 11. 1.
 D. Chr.
 Ho. de ha.
 ben. cura
 solu. prox.
 & de mo-
 minib. A.
 braba. &
 lati. in 7.
 ad Corin.
 Hon. 10.
 post. med.
 Tim. 4.
 Ho. 7. in
 Direscen-
 tes.
 Luc. 12.
 17.

lima quam vidi sub sole, diuicia conseruata in ma-
 lum Domini sui, pereunt enim in afflictione pesti-
 ma. Latens adeo motus, vt id quod ad solu lo-
 men conspicitur, vide sub sole diuitiæ in damnum
 mortemque diuiciis auertatæ. O grauissimam in-
 firmitatē: illa quippe vitæ terminum diuitiæ re-
 cident inexpectatum, doloribus, angulibus ac-
 trericiatibus miserandum. Secunda scribitur: *Re-*
dempto anima vici diuitia sua. Qui hoc? Si illa
 mortem adferunt animæ, qua, precor, ratione
 eandem eripiunt infirmatibus, vitamque lar-
 giuntur? Non sibi sunt hæc duæ sententiæ con-
 trariæ, quinimo illis ipsis supremam indidit Spi-
 ritus S. conuenienter iam tacuer e autem, in primis
 non absolute diuitias condemnari, sed tantum
 congestas, accumulatas, superfluentes, illa nam-
 que in damnum Domini sui conseruantur: *Com-*
gregata in malum Domini sui. Illa igitur, quan-
 tum mortem adferunt Domino suo cumulatæ,
 tantum esse possunt auxilio salutis eius distri-
 buere, & in pauperum alimentum libera iter ero-
 gata. Non capis. Confidete ergo, quod Spiritus
 d. propositæ alludat similitudini. Nihil magis
 officit salutis, quam cibus stomacho non distri-
 buente co lectus, quia angustias, dolores, apo-
 plexias præfocaciones causat mortales, nihil ve-
 rō è contrario magis conuenit optimæ valetu-
 dini, quam cibus stomacho receptus, sed dige-
 stus, membrisque corporis, prout cuiusque suadet
 necessitas, reparatus.

§. 4. Sunt diuitia aque cisterna, illis diues
 utatur, sed fontes illas faciat pauperi-
 bus.

Admiratur Spiritus S. consilium: *Bibe a-*
quam de cisterna tua &c. & deriuantur
fontes tui foras. Breue consilium, sed do-
 strinis gaudium, quod D. Basil. profecquitur, &
 noster explanat Cardinalis Caietan. De bonis
 loquitur tibi à Deo concessis: & primum ea ci-
 sternæ comparat aquas, vt tu d. diues, ho. scias,
 de celo illa defluxisse, Deique manu illa distri-
 bui, & pro libera eius hominibus dari volunta-
 te, qua illi libuerit ratione vt bonorum omnium
 Domino vniuersalis, sicut est & aquarum quibus
 cisterna replentur: *Quis dedit vberimentif-*
simo imbre cursum, & riuam sonantis tonitru,
vt plueret super terram? Et quis est pluuie pater,
vel quis genitrix? Illas vortis? Quis hoc agit, vt hoc
in loco decidant imbres copiosissimi, illa verò
terre pars sicca in puluerem æternæ similitudini
redij-

Ex his conuenientia colliges duarum S. scrip-
 turæ propositionum, quæ sibi videntur con-
 tradicere. Prima legimus: *Est & alia infirmitas pe-*

redigatur Deu ipse, Hoc tibi primum sciendum, o Crase diues (docet D. Augustin.) a Deo tibi diuitias donari; ipse te creauit opulentum, ipse super domum tuam pluit, ut illa terrenis hisce bonis temporalibus repletur; ne vetò ignorantiam pratenderes, hoc tibi ad singulas repetit S. Scripturæ paginas: *Benedictio Domini diuites facit. Dominus pauperem facit & ditat. Bona & mala; uita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt.* Item aduerte, dum cum propheta Aggeus Deus loquitur negotium tractans arduum, ad cuius executionem magne requirebantur expensæ; commotum sedat Aggeum, ne sit sollicitus, uide tales sint expensæ prodituræ; quis sit illas ministraturus: *Meum est enim aurum, meum est argentum.* Verba hæc & audiens, & trutinans. D. August. sic diuites alloquitur: *Non igitur vestrum est, diuites terra.* Comparabatur, imo & minabatur olim Dominus diuitibus, qui diuitias concessas sibi adscribebant, gratias agebant Deæ fortunæ: *Quis potius fortuna mensam, id est, qui fortunæ altaria erigebant, sacrificia litabant, ut eorum bonorum auctori quæ sibi obuenerant. O proditores, execratur Deus, quàm me grauiter offenditis: ego quippe sum, qui hæc uobis concedo; de mea manu proherunt.*

Hanc optimè descripsit doctrinam beatus Iob, illa propositione prudentissima: *Dominus dedit, Dominus abstulit.* De qua diximus alias dum ostendimus, quàm peruersum fuerit hoc mentium, quod diabolus Christo promittebat ostendens illi uniuersa mundi imperia: *Tibi dabo potestatem hæc uniuersam, & gloriam illorum: quia omnia tibi tradita sunt, & cui uolo, do illa.* O quantum tibi præstitit Deus beneficium, diues, in domo tua imbe uehementissimo cœlitus depluens, tua repleus horrea tritico, cellaria uino, scrinia pecunijs, arca uelutibus, qui & hæc omnia ita tua fecit, ut ipse, qui tibi ea dedit, tua esse fateatur, dicatque *Cisterna tua.* Secundum aduerte, quid tibi sit agendum: nempe: *Bibe aquam de cisterna tua.* His uerbis præclarum includit documentum: nouerit diues nouerit uir primarius, graduatus, quem ad hanc Deus promouit dignitatem, cui hæc optima concessit bona, quod nullatenus uelit, Dominus uir miser sit, indigens in corpore suo nutriendo nimis parcus; nec expensere bona prohibet in cibo, potu, uelut, domus, ornatu, honestè suæ conformiter dignitati, statisque eminentiæ quoniam hoc & approbat & ordinat, ut de tuis comedas redditibus, honesto uelutium cultu fulgeas, tuis succurras liberaliter famulis, his te ipsum honores, cum illa

Hieron. Bap. de Lanuz. Tom. II.

tibi Deus dederit; tua per suam misericordiam fecerit, te omnium constituerit dominum. Notatu dignissimum nobis Salomon: reliquit documentum: *Hoc itaq; uisum est mihi bonum, ut comedat quis & bibat & fruatur letitia ex labore suo 17.* Eccl. *Omni homini cui dedit Deus diuitias atque substantiam, potestatemque ei tribuit, ut comedat ex eis & fruatur parte sua, & letetur de labore suo, hoc est donum Dei.* Eccl. Modum loquendi petieruntur: *Hoc uisum est mihi bonum: cui uideat Deus diuitias atque substantiam, potestatemque ei tribuit, ut comedat ex eis.* Non enim omnes quos Deus diuitijs cumulat, illam tribuit potestatem: quoniam multos, quibus altissimo suo iudicio concedit facultates permittit in suæ auaritiæ, cupiditatis, & ingratiudinis supplicium tanta cordis premi contractio, e, & calamitate miseranda, ut sibi ipsi nequeant succurrere, nec aliquid alicuius momenti audeant expendere in uitæ necessarijs, nec aquam biberet ad satietatem, diuites adeo infelices, ut in eorum donibus, ac mensis non nisi extremam liceat uiderè miseriam.

Hoc Dei est supplicium; ita ipse testatur, dum de auro loquitur, quem cupidum, teracem accersat; *Viru cupido & tenax sine ratione est substantia* Eccl. *Illam quippe non paudet; & præmissis alijs sententijs, huic proposito congruis, addit: quod ille ne denarium quidem audeat expendere, nec unum quidem diem facientis corporis uiriculis insinuere, nec ad hæc animo ualeat: eius auaritiæ dicitur esse supplicium: Hæc uelutio est malitia illius; eumque terribi es illæ cœlestes miræ comprehendunt: Tu calcabis oliuam, & non ungeris oleo; & mistum & non bibis uinum; de quibus alibi. An hic diuiti sustendum? Minime, sed sumptis uitæ suæ necessarijs, familie, dignitati, & officio honestè conformiter, pariter hoc agat; ut ex cisterna ista fontes scaturiant, quo & hi qui fons sunt bibant: Et deriuentur fontes tui foras. Quis unquam uidit hominum, ex cisternis scaturite fontes? Non hoc intendit, ut fontes foras emanent, hoc enim foret impossibile, sed ut tutius eos manibus foras derives. Hic tertiam discere admonitionem, quàm tibi sacrum præscribit eloquium: ut cum familie tuæ sufficienter fuerit prouisum, sumptusque quæ ad status tui honestam sunt necessaria conseruationem; tu tuis imple manibus ex his aquis deducas uarios, ac copiosissimos fontes foras: unum ad puellam pauperem extremam inopiâ tremiscentem, alium ad hospitale infirmorum calamitatibus oppressum, hunc ad egenam aduersa ualitudine laborantem, cui desit uel frustum panis. Non enim hoc*

G g quæ

quirit Deus, intelligo communiter, vt tibi detrahas vita necessaria, & vt alteri succurras tu ipse pauperem paratis: audis enim Apostolum: **2. Cor. 8. 13.** Non enim vt alijs si remisistis, vobis autem tribulati. Sed cum tuis succurreris necessitatibus, demum beneficis pauperum consulas indigentiae: **D. Avg. In ps. 147. Tom. 8.** *Quare (monet D. August.) quantum Deus tibi deuenit, & ex eo tolle quod sufficit, caetera que superflua inueniuntur aliorum sunt necessaria. Superflua diuitum necessaria sunt pauperum. Res aliena possidentur, cum superflua possidentur. Ita multos lego hoc exponentes Spiritus S. consilium: Fili, si habes, benefac tecum, & Deo dignas oblationes offer. Bibe, comedet, de tibi necessarijs solum sufficere tibi: Benefac tecum. At hic ne listas, vltimus progredere: Deo dignas oblationes offer, in paupere, vidua, captiuo, ecclesijs &c.*

§. 5. Confundit Deus diuitem, non facientem elemosynam, vt Dominus suum aconomum.

10
Hom. 35.
ad pop. &
2m. 3. de
Laz. inter
Hom. in

Hoc sibi familiari prosequitur D. Chryso-
stom. eloquentia, octinae sanctorum Patrum i. habens, sumpto famulamento ex eo quod Christus in duabus aut tribus popoliuit populo paralyticis, docens huius mundi diuites, Dei esse, vocarique dispensatores. Nobiles opibus iticres ad familie suae, & prudentis palatiorum regimen, economos creant seu dispensatores, quorum manibus dominorum traduntur facultates, non vt illas sibi referrent expencendas, sed vt detrahis sibi mercedibus, reliqua caeteris distribuunt famulis, illis pecunias erogent, qui cum seculis Domini sui manu subignatis accurrunt. Si quis dispensator ex argentaria Domini sui seditiosus insurgeret, dumque alter famulus sibi debitam referret mercedem, eam dare negaret, nec minus cum scedulis obignatis accurrentibus solvere recusaret. Quam hoc molestè Dominus acciperet? Hoc ad eius solummodo sufficeret amonitionem. En tuum d. diues, monet D. Chrysostom. officium, esse Dei fidelissimum dispensatorem, qui suas tibi credit diuitias, non vt illis te ipsum superbus extollas, sed vt pauperibus, Dei vtiue famulis, succurras opportunus. Sic ipse similitudinem adfert: **Luc. 12. 42.** *Vid. hic seruus, quem constituit Dominus super familiam suam, vt ac illis in tempore tritici mensuram. Et vt illis elemosynam largiaris qui eam eius nomine, scedulis, cautione, pauperes expostulant, illis qui Syngrapho Christi Deique*

tabulis sibi succurri humiles deprecantur, in se remedium calamitatis, in sua supplementum paupertatis. Illi omnes, qui Dei nomine configuati à te quaerunt subsidium, hoc tibi persuade, quod cum Dei scedulis accedat elemosynam rogatur. Tibi consule, caue ne tam sis perculsus ac dispensator infidelis, vt dum habes, vnde illis succurras, recules, quod in Dei nomine ac scedulis, effugitant; hoc enim Dominus animo feret iracundo. Hinc duas capio S. paginae propositiones, quarum prima ea est: *Declina a paupere sine tristitia auerem & redde debitum tuum. Quoties ad domus tuae ostium pauper pulsauerit, ne contristeris; Dei enim nomine adest attendens aurem portige gratiam eius gemitibus. Redde debitum tuum. Quod illi debeo? Et quid, quæso illi debeo ego? An mea non sunt bona? Sunt quidem, attamen tua non sunt, quia tibi Deus illa concessit, & illa tibi cum illo dedit onere, vt quæ tibi sunt superflua, pauperibus erogentur: Res aliena possidentur, cum superflua possidentur: ait D. August. vt supra.*

Obijcies (inquit D. Ambros.) *Quid iniustum est, si cum aliena non disidam, propria diligenter seruem? O impudens dictio! Propria dices quæ, ex quibus recordaris in hunc mundum decessisse? D. Hieronym. Si plus habes, quam tibi ad vitam, & vestitum necessarium est, illud eroga, & in illa debitorum te esse noveris. Expende nomen: Debitorem, respondens illi, debitum tuum. D. Chryl. Non ad hoc accepisti, vt in delicijs absumeres, sed vt in elemosynam erogares. Numquam enim tua possides? Res pauperum sunt tibi credita, sine ex laboribus iustis, sine ex hereditate paterna possides. Audiamus D. August. Reser tibi Deus honorem, & n quasi tibi dicit: Prior de communi tolle, quod sufficit necessitatibus domus tuae, quod reliquum est, da Christo. Adjungamus D. Leonem Pontificem: *Terrene & corporales facultates ex Dei largitate proueniunt, vt merito, ratione eorum quasitum sit, quæ non magis possidenda, quam dispensanda commisit. Nec omittatur D. Gregorius: Admonendi sunt, quæ nec aliena appetunt, nec sua largiuntur, vt sciant sollicitate, quod ea de qua sumpti sumus cunctis hominibus, terra communis est, & idcirco alimenta quoque omnibus communiter profert, & incassum se innocentes putant, qui commune diuitiarum sibi priuatum vendicant. Prodit D. Bern. Nostriam est, pauperes clamant, quod offenditis, crudeliter nobis subtrahitur, quod vos inuicem expenditis. Concludat D. Thom. Res, quæ aliqui superabundanter habent, ex naturali iure debent pauperum sustentationi. Corpus etenim est Raspu-**

Hica, 22